

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare statsbidrag till iståndsättande av Falkenbergs tullbro; given Stockholms slott den 29 januari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Viktor Larsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 januari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Larsson, anför:

I proposition nr 147 föreslog Kungl. Maj:t 1911 års riksdag, att den inom staden Falkenberg belägna, kronan tillhöriga Falkenbergs tullbro med utmål jämte därå varande, kronan tillhöriga hus finge överlätas å staden Falkenberg under villkor, bland andra, att ersättning, som förut utgått för trafikrande av bron, icke vidare finge komma ifråga ävensom att staden skulle, såvitt möjligt med bibehållande av brons dåvarande utseende, behörigen iståndsätta densamma enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänd plan samt ansvara för brons framtida underhåll.

Före framläggandet av nämnda proposition hade magistraten i Falkenberg meddelat, att enligt ett av aktiebolaget skånska cementgjuteriet uppgjort

kostnadsförslag kostnaden för brons iståndsättande komme att uppgå till ett belopp av 19,635 kronor, därvid dock ej medräknats kostnaderna vare sig för brons stensättning med tuktad sten uppgående till omkring 4,000 kronor eller för ommurning av de i bristfälligt skick varande broräckena uppgående till omkring 1,000 kronor. Genom beslut den 30 december 1910 hade stadsfullmäktige i Falkenberg förklarat sig villiga att för stadens räkning med full äganderätt övertaga ifrågavarande bro »utan annan skyldighet än brons försättande i ett mot trafiksäkerhetens fordringar svarande skick, men med bibehållande om möjligt av rätt till uppbärande av nu gällande brotull och övertagande av kronans rättigheter i fråga om brofäste, tomt och byggnader invid tullbron».

Kungl. Maj:ts ovan nämnda proposition blev av riksdagen bifallen.

Härefter uppdrog Kungl. Maj:t den 16 juni 1911 åt domänstyrelsen att med iakttagande av de i nämnda statsrådsprotokoll angivna villkor och förbehåll upprätta förberedande avtal med staden om överlåtande å staden av bron jämte utmål och hus, i vilket avtal jämväl borde föreskrivas viss tid, inom vilken brons reparation skulle vara fullgjord samt färdig till avsyning av vederbörande myndighet, samt att därefter underställa det förberedande avtalet Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan handlingarna i ärendet för avtalets upprättande överlämnats till stadsfullmäktige i Falkenberg, anhöllo stadsfullmäktige den 14 december 1911 hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen om upplysning, huruvida styrelsen kunde godkänna iståndsättandet av bron enligt aktiebolaget skånska cementgjuteriets förslag samt om icke iståndsättandet möjligen kunde ske på enklare och billigare sätt.

I anledning härav anförde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse till stadsfullmäktige den 17 juli 1914, att det av nämnda aktiebolag uppgjorda förslaget med fäst avseende på det uttalade önskemålet om brons iståndsättande med bevarande av dess vackra och egendomliga karaktär syntes lämpligt och tillfredsställande samt att styrelsen icke kunde tillråda något enklare och billigare sätt för den nödiga restaureringens utförande. Emellertid borde, utöver vad nämnda förslag innehöller, vid restaureringsarbetets utförande iakttagas, att i de gamla brovalvens väl rengjorda fogar och håligheter ingötes så mycket flytande cementbruk, att samtliga fogar och övriga öppningar i dessa valv vore fullt utfyllda, innan i förslaget upptaget förstärkande betonglager anbragtes utanpå valven. Vidare anförde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att av verkställd undersökning framgått, att uppkomna bristfälligheter i brons valv utgjorde en påtaglig fara för brons styrka och bestånd, om densamma lämnades åt sitt öde, samt att fara säkerligen redan förefunnes vid brons användande för tyngre transporter, varför bron vore i behov av iståndsättande snarast möjligt.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 augusti 1915 anförde stadsfullmäktige i Falkenberg, att med anledning av de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade ytterligare föreskrifter angående arbetets utförande hade från aktiebolaget skånska cementgjuteriet införskaffats nytt kostnadsanbud, utvisande en ökning

av kostnaden från 19,635 kronor till 30,735 kronor, däri dock icke inginge kostnaden för tuktad sten, vatten och grus m. m. och anhöllo stadsfullmäktige, att såsom bidrag till iordningställande av Falkenbergs tullbro måtte på de villkor, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt föreskriva, av allmänna medel anslås ett belopp av intill 15,000 kronor.

Över ansökningen hördes länsstyrelsen i Hallands län, som därvid överlämnade yttrande av vederbörande domänintendent, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, domänstyrelsen och kammarkollegium, vilka samtliga myndigheter tillstyrkte ansökningen.

Emellertid erinrade justitiekanslersämbetet i infordrat utlåtande, hurusom stadsfullmäktiges i Falkenberg den 30 december 1910 gjorda utfästelse att, om staden finge med full äganderätt övertaga tullbron, försätta densamma i ett mot trafiksäkerhetens fordringar svarande skick, till vilken utfästelse icke anknutits något förbehåll om bidrag av statsmedel, uppenbarligen låge till grund för Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut att utan ersättning till staden överlåta äganderätten till tullbron med utmål jämte därå befintliga kronan tillhöriga hus. Utan riksdagens hörande syntes således det av staden framställda anspråket på statsbidrag för brons iståndsättande icke kunna bifallas.

Med anledning härav föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 302 1917 års riksdag att medgiva att, sedan Falkenbergs tullbro med utmål och hus överlåtits å staden med äganderätt och under förutsättning att de av riksdagen år 1911 godkända villkoren för överlåtelsen av tullbron till staden i övrigt nog iakttoges, finge såsom bidrag till iståndsättande enligt av Kungl. Maj:t fastställd plan av ifrågavarande bro anvisas ett belopp av högst 15,000 kronor.

Ifrågavarande proposition blev av riksdagen bifallen.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 16 januari 1920 avslöts den 12 februari och den 29 mars 1920 avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Falkenbergs stad om överlåtelse på staden av ifrågavarande tullbro på förenämnda av riksdagen år 1911 och 1917 godkända villkor. Enligt avtalet bestämdes tiden, inom vilken brons reparation skulle vara verkställd, till fem år från den dag, då avtalet blivit vederbörligen undertecknat. Sedermera har Kungl. Maj:t beviljat anstånd med arbetets utförande till den 29 mars 1926.

Genom brev den 26 juli 1923 har Kungl. Maj:t fastställt en av aktiebolaget skånska cementgjuteriet uppgjord plan för reparationen av ifrågavarande bro samt beviljat statsbidrag med 15,000 kronor till företaget av det utav riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisade reservationsanslaget av 800,000 kronor till understödjande av brobyggnader och företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning av åar och farleder. Kostnaden för arbetets utförande beräknades i enlighet med ett av nämnda bolag år 1915 afgivet anbud till 26,200 kronor.

I skrivelse den 16 juli 1925 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samband med förslag till fördelning av anslaget till bro- och hamnbyggnader för budgetåret 1925—1926 hemställt om ytterligare bidrag till reparation av Falkenbergs tullbro. Till stöd härför har styrelsen anfört.

Väg- och
vattenbygg-
nadsstyrelsen.

Under år 1924 hade drätselkammaren i Falkenberg infordrat entreprenad-
 anbud å reparation av Falkenbergs tullbro från sju av landets förnämsta
 entreprenörfirmor. Det lägsta inkomna anbudet, avgivet av aktiebolaget
 skånska cementgjuteriet, uppgick till 82,000 kronor, motsvarande en ökning
 i kostnaden för arbetets utförande utöver den förut beräknade med 55,800
 kronor. I anledning av förfrågan från drätselkammaren hade styrelsen i
 skrivelse till drätselkammaren den 17 december 1924 meddelat, att styrelsen
 med anledning därav, att den avsevärda kostnadsökningen föranletts av en
 del nytillkomna arbeten, vilka icke upptagits i den fastställda arbetsplanen,
 ansåge billighetsskäl tala för att staden erhöle bidrag av statsmedel till
 den merkostnad, som betingades av dessa nytillkomna arbeten. I skrivelse
 till styrelsen den 10 februari 1925 hade därefter drätselkammaren anhållit,
 att styrelsen ville utverka statsbidrag till minst två tredjedelar av de ökade
 kostnader, som betingades av nytillkomna arbeten för iståndsättande av
 Falkenbergs tullbro.

Under återopande av vad sålunda förekommit och med framhållande av
 angelägenheten av att frågan snarast möjligt vunne en lösning har väg- och
 vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte av anslaget till
 bro- och hamnbyggnader för budgetåret 1925—1926 till förbättring och repa-
 ration av Falkenbergs tullbro anvisa ett tilläggsanslag av 37,200 kronor,
 utgörande två tredjedelar av den till 55,800 kronor beräknade merkost-
 naden.

Av förenämnda till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av drätselkammaren
 i Falkenberg den 10 februari 1925 avlätna skrivelse inhämtas, att omför-
 mällda merkostnader beräknades uppkomma på grund av dels ökning under
 tiden från år 1915 i arbetslöner och materialpriser med 9,000 kronor, dels anord-
 nande av provisorisk bro under arbetstiden för en beräknad kostnad av
 14,000 kronor, dels ock ändringar i fråga om reparationernas omfattning och
 utförande medförande en kostnadsökning av 32,800 kronor; och vore sist-
 nämnda ändrade bestämmelser föranledda av ett utav distriktschefen A.
 Blomberg den 16 april 1923 avgivet utlåtande i ärendet.

Departements-
 chefen.

Den ökning i de beräknade kostnaderna för iståndsättandet av Falken-
 bergs tullbro, som ägt rum, efter det riksdagen år 1917 beviljade statsbi-
 drag till ifrågavarande arbete, synes huvudsakligen bero på omständigheter.
 vartill man då knappast hade anledning att taga hänsyn. Enligt vad jag
 inhämtat har nämligen största delen av kostnadsökningen föranletts därav,
 att reparationsarbetena måst erhålla vidgad omfattning för att giva bron den
 större hållbarhet, som blivit erforderlig på grund av den under senare år
 starkt ökade automobiltrafiken. Därest bron förblivit i statens ägo, hade
 statsverket fått helt vidkännas denna kostnadsökning. Under sådana för-
 hållanden synas mig billighetsskäl tala för att staden icke ensam får bära de
 ökade kostnaderna utan att staten bidrager med en del av dessa. Det torde
 vara skäligt, att bidrag till täckande av den beräknade kostnadsökningen utgår
 efter samma grunder som i fråga om anslag till broföretag i allmänhet eller
 med två tredjedelar av den beräknade kostnaden. Hinder synes icke möta
 att bidraget anvisas att utgå från det för innevarande budgetår beviljade

anslaget till understödande av brobyggnader m. m., vilket anslag lämnar tillgång härtill.

Emellertid läres beviljande av bidrag till ifrågavarande reparationsarbeten, i den mån dessas utförande av staden utan kostnad för statsverket utgjort förutsättning för kronans överlåtande av bron på staden, innefatta en ändring i de vid nämnda överlåtelse knutna villkoren. Liksom år 1917 ägde rum beträffande då föreliggande fråga om statsbidrag, torde därför förevarande ärende böra underställas riksdagen.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom bidrag till iståndsättande av ifrågavarande bro må utöver förut beviljade medel av Kungl. Maj:t anvisas ett belopp av högst 37,200 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. C. F. v. Krusenstierna.